

Raziskovalna naloga
s področja sociologije

Avtorici: Dominika Černi-Veršič, Eva Voda

Ptuj, 2013

**KAKO DIJAKI ŠOLSKEGA CENTRA PTUJ SPREJEMAJO
HOMOSEKSUALNOST?**

Sociologija

Raziskovalna naloga

Avtorici: Dominika Černi-Veršič, Eva Voda

Mentorji: mag. Vesna Trančar

Somentorja: Aljoša Bradač, mag. posl. ved.

Silvija Javornik, prof.

Ptuj, 2013

ZAHVALA

Veliko ljudem bi se radi zahvalili za njihovo raznoliko, a velikodušno pomoč. Najprej se zahvaljujema najinima mentorjema, mag. Vesni Trančar in Aljošu Bradaču, mag. posl. ved., ki sta naju spodbujala pri nastajanju te raziskovalne naloge. Zahvaljujema se tudi lektorici in mentorici Silviji Javornik.

Prav tako se zahvaljujema dijakom Šolskega centra Ptuj, ki so reševali anketo in nama tako pomagali priti do rezultatov.

KAZALO

1 UVOD.....	7
2 OPREDELITEV POJMOV.....	10
3 ZNAČILNOSTI SLOVENSKE HOMOSEKSUALNE SUBKULTURE.....	12
3.1 Prva značilnost slovenske homoseksualne subkulture	12
3.2 Druga značilnost slovenske homoseksualne subkulture	12
3.3 Tretja značilnost slovenske homoseksualne subkulture.....	13
3.4 Četrta značilnost slovenske homoseksualne subkulture.....	13
3.5 Peta značilnost slovenske homoseksualne subkulture	13
3.6 Šesta značilnost slovenske homoseksualne subkulture	14
3.7 Sedma značilnost slovenske homoseksualne subkulture.....	14
3.8 Osmo značilnost slovenske homoseksualne subkulture	15
3.9 Deveta značilnost slovenske homoseksualne subkulture	15
3.10 Deseta značilnost slovenske homoseksualne subkulture.....	16
4 ODNOSI MED HETEROSEKSUALCI IN HOMOSEKSUALCI.....	17
4.1 DISKRIMINACIJA	18
4.2 NASILJE	19
5 HOMOSEKSUALNOST V PROCESU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA	20
5.1 POJMOVANJE OTROŠTVA IN SPOLNOSTI.....	20
5.1.1 SPOLNOST IN OTROŠTVO	20
5.2 POJMOVANJE HOMOSEKSUALNOSTI V PROCESU PEDAGOŠKEGA IZOBRAŽEVANJA	21
6 EMPIRIČNI DEL.....	24
6.1 METODE DELA.....	24
6.2 ANALIZA	25
7 ZAKLJUČKI.....	44
8 VIRI IN LITERATURA.....	47
9 PRILOGE.....	48

POVZETEK

Raziskovalna naloga obravnava odnos dijakov Šolskega centra Ptuj do homoseksualnosti, ki danes kljub številnim zadržkom že predstavlja del našega vsakdana. V raziskovalni nalogi sva raziskali številne dejavnike, kot so vera, družinska prepričanja in proces pedagoškega izobraževanja, ki vplivajo na odnos posameznega dijaka do homoseksualnosti, pri čemer pa sva se osredotočili predvsem na homoseksualnost v procesu pedagoškega izobraževanja. V okviru tega naju je zanimalo predvsem, na kakšen način in v kolikšni meri ti dejavniki vplivajo na odnos dijakov do homoseksualnosti. Nazadnje pa sva se osredotočili predvsem na spol anketiranih dijakov, saj naju je zanimalo, kako homoseksualnost obravnavajo fantje in kako dekleta. Pri vsem tem pa zlasti želiva dijake opozoriti predvsem na strpnost, sprejetost in razumevanje drugačnosti ter na življenje brez predsodkov.

Naloga je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu sva predstavili metode dela, postavili hipoteze, opredelili raziskovalne cilje in zastavili raziskovalno vprašanje ter utemeljili najino odločitev za nastanek te naloge. V teoretičnem delu naloge sva prav tako poskušali opredeliti številne pojme na temo homoseksualnosti ter značilnosti slovenske homoseksualne subkulture. Osredotočili sva se tudi na diskriminacijo in nasilje nad homoseksualci ter zlasti na pojmovanje homoseksualnosti v času pedagoškega izobraževanja. V empiričnem delu pa sva s pomočjo anketnega vprašalnika raziskali, kako homoseksualnost pojmuje zajeta populacija dijakov naše šole.

Ključne besede: homoseksualnost, lezbijke, geji, sprejemanje homoseksualnosti, nasilje, diskriminacija, slovenska homoseksualna subkultura

ABSTRACT

This research task deals with the attitude of the students of EŠ Ptuj towards homosexuality and with the question whether they “accept homosexuality or not?”

In this task we looked into several factors like religion, family and the process of pedagogical education that effects the attitude of the individual student on his/her opinion about homosexual people. We have been especially focused on homosexuality in the process of education, we were interested on how and to what degree this factor affects the students, we also focused on the gender of the students because we wanted to find out if there is a difference between the male and the female students attitude. However, our first priority was to raise the students tolerance and awareness.

The task consists of theoretical part and an empirical part. In the theoretical part we present our research methods, set up hypotheses, define research objectives, put up research questions and justify our decision why we wanted to do this task. We also define the basic notions of the selected topic and we describe the characteristics of the Slovenian homosexual subculture. We also write about the discrimination and the violence that homosexual people often have to endure. In the empirical part we present and analyse the results of a study, which we performed with the help of a questionnaire, and which shows how the students of our school deal with homosexuality and whether they accept homosexual people.

Key words: homosexuality, lesbian, gay, violence, discrimination, Slovenian homosexual subculture

1 UVOD

»Šale o homoseksualcih in besede, kot so 'faggot' in 'dyke', se slišijo po hodnikih tako rekoč vsake šole, pa jih navadno učitelji popolnoma ignorirajo ... A to so vendar ljudje, ki imajo avtoriteto in moč, njihova tišina torej sporoča, da je vse v redu, pravzaprav tako položaj še krepijo. Za tiste otroke, ki se še niso razkrili, ki morda niti dobro ne vedo, za kaj gre, to pomeni, da se bodo še bolj sovražili in samoobtoževali, ko bodo nekoč spoznali, kdo so.«

Elsie, afroameriška lezbijka, dijakinja (Dennis Carlson in C.P. Gause 2007, 2008, 117; Lugg 2003, 95)

Slika 1: Poljub deklet. (vir: Černi-Veršič D., 2013)

Homoseksualnost... V vsakdanjem življenju tako velikokrat omenjena, predvsem žaljivo naravnana beseda. Toda, ko odstranimo tančice zaprtosti in nerazumevanja, se končno zavemo, kam segajo pragovi naše tolerance, našega občutka enakosti in sprejemanja drugačnega.

Pravijo, da besede zadenejo močneje kakor udarci. Toda tega se marsikdaj sploh ne zavedamo.

Žaljive opazke, ki jih vsak dan nešteto slišimo po hodnikih naše šole, na delovnem mestu, po vogalih ulice. Žaljive opazke, ki se tičejo homoseksualcev. Toda, ali te besede res definirajo ljudi, ki svoje življenje in ljubezen raje delijo s pripadnikom istega spola? Mar nismo pod vsemi oznakami, ki nas tako rekoč »definirajo«, vsi ljudje še zmeraj iz mesa in krvi? Mar nismo še zmeraj, ne glede na našo etnično, versko, spolno pripadnost (pa naj se sliši še tako klišejsko), *vsii enaki*?

Za raziskovalno nalogo z naslovom »KAKO DIJAKI ŠOLSKEGA CENTRA PTUJ SPREJEMAJO HOMOSEKSUALNOST« sva se odločili, ker meniva, da spolnost, in v okviru tega tudi homoseksualnost, danes predstavlja velik del našega vsakdana. Povod za raziskovalno nalogo pa je bilo najino zavedanje, da homoseksualnost v današnji družbi vendarle ni nekaj popolnoma nevsakdanjega ali motečega, čeprav homoseksualnost marsikdaj še vedno obravnavamo kot nekaj odklonskega. Tako sva se odločili raziskati, kako homoseksualnost obravnavajo dijaki naše šole. V okviru tega sva želeli proučiti tudi ostale dejavnike, kot so družina, šola in navsezadnje tudi vera. Zanimalo naju je predvsem, ali lahko ti dejavniki odločilno vplivajo na odnos posameznega dijaka do homoseksualnosti ter na kakšen način. Nazadnje sva se osredotočili še na spol dijakov, saj naju je zanimalo tudi, ali morda dekleta homoseksualce sprejemajo hitreje in bolje kakor fantje.

Pogovorili sva se tudi s profesorjem sociologije, Evaldom Mlinaričem, ki na Šolskem centru Ptuj poučuje že 30 let. Zagotavlja, da v teh letih na temo homoseksualnosti dijaki niso izvedli nobene raziskave. Tudi po posvetu s knjižničarko Šolskega centra Ptuj Biserko Kolmanič sva ugotovili, da tudi v knjižnični zbirki ni navedenih raziskovalnih nalog o homoseksualnosti.

Pri iskanju virov pa sva zasledili raziskovalno nalogo dveh dijakov četrtega letnika Gimnazije Celje iz leta 2005 z naslovom Odnos srednješolcev do pojava homoseksualnosti. Avtorja Aleš

Potočnik in Jože Vajdič sta ugotovila, da je gimnazijska populacija bolj strpna do homoseksualnosti kot dijaki poklicne šole.

1.1 RAZISKOVALNI CILJI

Preden sva začeli pisati nalogo, sva si zastavili naslednje raziskovalne cilje:

- Raziskati, kako vera vpliva na pogled dijakov ŠC (Šolskega centra) Ptuj o homoseksualnosti
- Raziskati, kako vzgoja vpliva na stališče dijakov ŠC Ptuj o homoseksualnosti
- Raziskati, kako okolje, v katerem dijaki ŠC Ptuj živijo in se izražajo, vpliva na njihov pogled na homoseksualnost
- Raziskati, kako dijaki glede na spol sprejemajo homoseksualce
- Raziskati, kako dijaki sprejemajo moške in kako ženske homoseksualce

1.2 HIPOTEZE

Preden sva začeli anketirati, sva si postavili naslednje hipoteze:

1. HIPOTEZA: Vzgoja, vera in okolje, v katerem dijak živi, vplivajo na njegov pogled na homoseksualnost.
2. HIPOTEZA: Dijakinje ŠC Ptuj imajo bolj pozitiven odnos do homoseksualnosti kot dijaki ŠC Ptuj.
3. HIPOTEZA: Dijaki ŠC Ptuj imajo bolj pozitiven odnos do homoseksualk kot homoseksualcev.

2 OPREDELITEV POJMOV

»Odkar pomnim, sem bila očarana nad gejevsko kulturo in samo idejo ljubezni, ki se plete med osebama istega spola. Spominjam se, kako sem se še kot dekletce v začetku osemdesetih let z mamó sprehajala po piranskem Tartinijevem trgu in v neki zlatarni zagledala dva moška, ki sta si objeta ogledovala razstavljeni nakit. Ob tem prizoru sem bila zelo vznemirjena: moje otroške oči so se prvič soočile z nečim, kar mi je bilo do tedaj popolnoma neznano.«

(Pintar, 2006: 7)

Izraz homoseksualnost je javno prvič uporabil madžarski zdravnik Karoly Maria Benkert. S tem izrazom je Benkert označil »gon«, zaradi katerega »žrtvi te strasti ni mogoče potlačiti občutij, ki jih v njej sprožajo posamezniki lastnega spola.« Ta »gon« še danes imenujemo homoseksualnost, osebo s temi nagnjeni pa homoseksualec.

Sama beseda homoseksualnost pa je naletela na veliko nasprotovanj. Mnogi izobraženci so se spotikali ob dejstvo, da ima beseda predpono grškega (homo), koren pa latinskega izvora (seksuale). Naslednja težava je bila, da se je izraz homoseksualnost v preteklosti nanašal na samo moške homoseksualce. Spet druga težava je bila, da je bil izraz homoseksualnost leta 1991 obravnavan le kot nekaj odklonskega, zato so homoseksualci ta izraz sprva obravnavali kot sovražno označevanje njihove spolne identitete. Ironija ob vsem tem pa je, da je bil prvi, ki je uporabil izraz homoseksualnost, prav homoseksualni aktivist, ki se je boril za pravice homoseksualcev.

Izraz gay se je po svetu sprva uveljavil kot žaljiv izraz za osebo s homoseksualnimi nagnjenji, kasneje pa so ga homoseksualci tako rekoč »vzeli za svojega« in prevrednotili njegov žaljiv pomen.

Izraz sam pa ima trojni pomen. Prvi in širši pomen izraz gay enači z izrazom homoseksualnost. Drugi pomen besede gay označuje človeka, ki ne le da kaže homoseksualna nagnjenja, temveč se le-teh tudi zaveda in je z njimi zadovoljen. Tretji in zadnji pomen izraza pa označuje človeka, ki je zraven vsega omenjenega še aktivist homoseksualnega gibanja.

Izraz queer je eden sodobnejših izrazov, ki je bil sprva negativno obarvan. Kot pridevnik naj bi ta izraz označeval nenavadnost, zmedenost, čudaškost, pijanost, sumljivost, bolehnost in podobno. Čeprav je bil ta izraz žaljiv za homoseksualce, so ga v začetku 90-ih let prevrednotili. Dobil je popolnoma nov pomen s sloganom *fag + dyke = queer*. Kljub temu pa se ta izraz ne uporablja pogosto, saj je preveč radikalen in vsebuje tudi nekaj aktivizma.

Izraz fag označuje krajšo različico *žaljivke faggot*, ki označuje moške homoseksualce. Podobni žaljivi izrazi za moške homoseksualce so še *homo*, *auntie*, *nancy boy*, *queen*, *fairy* in tako dalje. *Izraz dyke* pa so za označevanje svoje istospolne identitete prevzele ženske.

Zraven vseh teh izrazov pa bi bilo potrebno še omeniti *besedo straight*, ki predstavlja pomensko nasprotje besedi *queer* in kot pridevnik pomeni pristen, pošten, pravoveren, nezapleten. Ironično izraz *straight* lahko označuje tudi omejenost, konservativnost in zaprtost.

Slika 2: Boy. (Kim, A., 2011)

3 ZNAČILNOSTI SLOVENSKE HOMOSEKSUALNE SUBKULTURE

3.1 Prva značilnost slovenske homoseksualne subkulture

»Slovenija kot vzhodnoevropska država v značilnem socialističnem primežu kriminalizacije homoseksualnosti ni imela prave možnosti za kakršnokoli organizirano obliko druženja in pripravljanja javnih interesnih dejavnosti in dogodkov«

(Marta Pirnar, Tok / protitok, 2006, 103)

Bogdan Lešnik v uvodniku 4. številke Revolverja (Lešnik, 1992) navaja: »Še deset let pred ustanovitvijo sekcije Magnus¹ (do 1974) ste bili lahko v Sloveniji zaradi homoseksualnega odnosa zaprti.«

Prva značilnost slovenske homoseksualne subkulture je torej njen pozen nastanek v primerjavi z drugimi, zahodnimi državami. V času, ko so v zahodnih državah že nastajali valovi novega aktivizma, ki se je pojavil zaradi epidemije aidsa, smo v okviru bivše Jugoslavije Slovenci pridobili prve zametke organiziranega homoseksualnega gibanja.

3.2 Druga značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Druga značilnost slovenske homoseksualne subkulture je razvoj organizirane homoseksualne scene na področju slovenske prestolnice Ljubljane. Čeprav zametke homoseksualne subkulture opazimo tudi na drugih področjih Slovenije, Ljubljana ostaja glavno območje, na katerem se imajo homoseksualci priložnost vključiti v krog ljudi, ki jih družita istospolna usmerjenost in identiteta.

¹ 1 Sekcija Magnus je kulturna organizacija za socializacijo homoseksualnosti, nastala leta 1974.

3.3 Tretja značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Tretja značilnost slovenske homoseksualne subkulture je njena prvotna močna povezanost z alternativno sceno. Tako alternativna scena kot tudi gejevska organizacija Magnus sta želeli aktivno sodelovati v družbenih in političnih razmerah tedanje Socialistične federativne republike Jugoslavije. Najpomembnejša vloga alternativne scene je bila organiziranje festivala Magnus, ki je zraven nudenja številnih aktivnosti, namenjenim homoseksualcem, s homoseksualnostjo seznanjal tudi širše občinstvo. V okviru seznanjanja publike s homoseksualno subkulturo in z načinom življenja je bil organiziran tudi Teden gejevskega in lezbičnega filma, ki še danes velja za enega osrednjih dogodkov homoseksualne scene na Slovenskem.

(Povzeto po: Pirnar, 2006)

3.4 Četrta značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Četrta značilnost slovenske homoseksualne subkulture je osamosvojitve slovenske lezbične scene leta 1988. Slovenska lezbična scena se je osamosvojila, ko je v okviru feministične skupine *Lilit* (leta 1985) nastala lezbična Sekcija LL. Podobno kot Magnus je tudi Sekcija LL s svojim delovanjem želela pokriti del lezbičnih aktivnosti, od kulture pa vse do homoseksualnega življenjskega stila.

Na ta način so homoseksualci širšo družbo želeli seznaniti z dejstvom, da so tako kot vsi ostali ljudje iz »mesa in krvi«, da obstajajo in da niso »zlobni miti«, ki si s svojim življenjskim slogom in spolno identiteto strašijo »normalne« ljudi.

(Povzeto po: Pirnar, 2006)

3.5 Peta značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Peta značilnost slovenske homoseksualne subkulture je pasivizacija slovenske homoseksualne subkulture, ki predstavlja neuspelo vključevanje lezbijk v aktivnosti društva Sekcije LL. Ko je organizacija Magnus po nekaj letih aktivnega delovanja zapadla v krizo, se je tudi Sekcija LL spopadala s pomanjkanjem aktivistk, z delnim nezanimanjem homoseksualne populacije, nezadovoljenimi pričakovanji in podobno.

(Povzeto po: Pirnar, 2006)

3.6 Šesta značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Večje zanimanje za aktivistično obujanje slovenske homoseksualne subkulture pa so pokazali nekateri mediji. To spodbudi nastanek šeste značilnosti slovenske homoseksualne subkulture – aktivno sodelovanje med slovensko homoseksualno subkulturo in tiskanimi mediji. Mediji so se zelo zanimali za delovanje Sekcije LL.

Suzana Tratnik je ob desetletnici delovanja homoseksualnega gibanja leta 1994 v intervjuju za *Revolver* potrdila, da so mediji navadno objavili vse informacije, ki so jih pripravljali v Sekciji LL.

Oktobra leta 1987 je tako v reviji *Mladina* izšla priloga o lezbištvu z naslovom *Ljubimo ženske*, ki so jo pripravile članice feministične skupine *Lilit*. To je pripomoglo k oblikovanju aktivističnega jedra lezbijk, ki je v okviru Sekcije LL pospešeno deloval. Delovni program aktivističnega jedra Sekcije LL je bil objavljen kar v treh slovenskih revijah – v kulturno-političnima, intelektualnima in v tedanjem času dokaj provokativnima revijama *Mladina* in *Teleks* ter v reviji *Antena*, ki je bila namenjena mladostnikom.

(Povzeto po: Pirnar, 2006)

3.7 Sedma značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Sedma značilnost slovenske homoseksualne subkulture je izdajanje periodičnih publikacij. V letih 1988 in 1989 sta v okviru Sekcije LL izšli dve številki lezbične informativne publikacije *Lesbozine*, v kateri so bili objavljeni številni prevodi tujih besedil, prispevki v poeziji in prozi izpod peres lezbičnih pisateljic ter fotografije. V letih po izidu *Lesbozine* so pod okriljem homoseksualnih organizacij pričele izhajati še druge revije, kot sta na primer lezbični reviji *Pandora* in današnji *Lesbo*. V letih 1990 do 1997 je pod okriljem kluba *Roza* izhajal *Revolver*, v katerem je bila zajeta tako gejevska kot lezbična tematika. Kasneje se je publicistično delovanje usmerilo v založništvo. Tako sta nastali zbirki *Lambada* in *Vizibilija*, ki sta aktivni še danes.

(Povzeto po: Pirnar, 2006)

3.8 Osmo značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Osmo značilnost slovenske homoseksualne subkulture je poskus združitve gejevskega in lezbičnega gibanja. Ta je nastopila zaradi pomanjkanja aktivistov in aktivistk na področju homoseksualnega gibanja.

Leta 1989 je Magnus po daljši krizi izdal Gayzine in s tem oživil svoje delovanje, vendar skupno sodelovanje gejevskega in lezbičnega gibanja zaradi vse večjih razlik še ni bilo uspešno. Po ustanovitvi Roza kluba leta 1990 pa sta obe gibanji pridobili boljše možnosti za sodelovanje. Roza klub je neodvisna stranka, ki so jo ustanovili člani gejevske sekcije Magnus in lezbične Sekcije LL zaradi potrebe po večji pristojnosti homoseksualcev v politiki, še posebej pri spremembah v ustavi in zakonodaji. Pripadniki Roza kluba so svoje cilje želeli izpostaviti političnim voditeljem v času slovenskega osamosvajanja, saj so prav v tem videli svojo priložnost. Žal se prizadevanja za homoseksualcem prijaznejšo zakonodajo niso obdržala, deloma zaradi neizpolnenih obljub tedanjih vplivnih politikov, deloma pa zaradi pomanjkanja aktivističnega duha med samimi homoseksualci.

(Povzeto po: Pirnar, 2006)

3.9 Deveta značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Deveta značilnost slovenske homoseksualne subkulture je pospešen razcep med aktivizmom in pasivizmom, ki se je znotraj slovenske homoseksualne subkulture vzpostavil tako med lezbijkami kot tudi med geji. To potrjujejo nove gejevske publikacije, ki za razliko od intelektualno-aktivistično usmerjenega Revolverja vsebujejo sestavine rumenega tiska. Takšen je na primer časopis Sestre, ki je bralcem postregel tudi s trač rubrikami, horoskopi, v drugi številki časopisa je bila objavljena tudi erotična zgodba z naslovom »Andrejeva prva pijača« in intervju z »najbolj razvpito sestro meseca«, madame Jacqueline. Vsebina časopisa Sestre je bila tako veliko bolj zgovorna kot politično, socialno in kulturno obarvana revija Lesbo, ki je ohranjala aktivistično-izobraževalne vsebine.

(Povzeto po: Pirnar, 2006)

3.10 Deseta značilnost slovenske homoseksualne subkulture

Deseta in tudi zadnja značilnost slovenske homoseksualne subkulture je profilizacija gejevske subkulture na eni in lezbične subkulture na drugi strani. Zanja je značilna vedno večja razlika med gejevskim aktivizmom, v katerem z različnimi domačimi in mednarodnimi projekti prevladuje lezbična Sekcija LL, in med gejevskim pasivizmom, v katerem pa je gejevska populacija v obliki transvestitskih prireditev in gejevskih zabav vedno večja.

(Povzeto po: Pirnar, 2006)

Slika 3: Poljub. (Črni-Veršič, D., 2012)

4 ODNOSI MED HETEROSEKSUALCI IN HOMOSEKSUALCI

Kot gej pričakujem dan, pa čeprav šele na svoja stara leta, ko bom šel lahko po Ljubljani, držoč se za roko svojega fanta in se za nama ne bo obrnil vsak mimoidoči. Ali pa se vsaj ne bo zgražal nad najino ljubeznijo²

Pintarjeva navaja, da se je v sedemdesetih letih 20. stoletja vrsta sociologov in psihologov osredotočala predvsem na vzpostavljanje homoseksualne identitete in njeno oblikovanje. Pod drobnogled so vzeli osebni razvoj posameznika in lastnosti socialnega okolja, v katerem posameznik prepoznava in razvija homoseksualno identiteto. Pri tem je eden izmed ključnih dejavnikov komunikacija med homoseksualnim posameznikom in heteroseksualnim socialnim okoljem, ki tega posameznika obdaja.

Rezultati različnih raziskav kažejo, da so odnosi med homoseksualci in večinskimi heteroseksualci zelo kompleksni in v veliki meri negativni.

Že podatki raziskav SJM³ in Mladina, ki so bile opravljene v letih 1992 do 2001, zgovorno govorijo o situaciji, v kateri so bili homoseksualci prisiljeni živeti in izražati svojo spolno identiteto. Odgovori Slovencev na vprašanja, ki se tičejo sprejemanja homoseksualnosti, so se v teh raziskavah pokazali za zelo zaskrbljujoče.

Leta 1992 je kar 54,5% Slovencev menilo, da homoseksualnosti nikakor ne moremo opravičiti, leta 1995 pa je bilo tako mislečih manj le za 5%. Podatki za leto 2000 govorijo, da kar 60% anketiranih Slovencev homoseksualca ne bi želeli imeti za soseda. Predsodki in stereotipi o homoseksualcih ter o njihovi nevarnosti družbi in posamezniku so v slovenski kulturi zelo močni.

Močni so tudi predsodki, ki jih do homoseksualcev čuti slovenska mladina. Raziskava iz leta 1998 je pokazala, da kar 24% mladostnikov v Sloveniji homoseksualce enači s kriminalci in meni, da bi jih bilo kot kriminalce potrebno kaznovati. Leta 2000 pa je kar 36% mladostnikov izreklo, da homoseksualnosti nikakor ne moremo opravičiti. Takšni podatki so vse prej kot izraz sprejemanja slovenske homoseksualne družbe.

² Opomba enega od anketirancev raziskave Razkritje istospolno usmerjenih v Sloveniji

³ SJM je mednarodna raziskava, ki sta jo v Sloveniji izvedli Tatjana Greif in Nataša Velikonja. Raziskava je potekala leta 2011, v njej pa je bilo anketiranih 172 lezbijk in gejev

4.1 DISKRIMINACIJA

Diskriminacija se nanaša na konkretno obnašanje večine do posameznikov oziroma družbenih skupin zaradi njihove posebnosti, ki je označena kot drugačna oziroma odklonska v primerjavi z določeno večinsko normo.

(Ule, 1997; Pirnar, 2006)

Rezultati raziskave *Diskriminacija na osnovi spolne usmerjenosti* je pokazala, da so istospolno usmerjeni v Sloveniji močno zaskrbljeni nad svojo sprejetostjo v večinski heteroseksualni družbi. Kar 76,5% vprašanih v anketi *Razkritje* je menilo, da večina ljudi do homoseksualcev čuti odpor. 59,1% anketiranih je prepričanih, da so istospolno usmerjeni v Sloveniji diskriminirani predvsem v šoli, na delovnem mestu in tudi v drugih ustanovah.

V primerih interpretiranja prepričanj, občutij in izkušenj v zvezi z diskriminiranostjo homoseksualcev moramo najprej izpostaviti pomembno razliko med posameznikovo percepcijo lastne diskriminiranosti in posameznikovo percepcijo splošne skupinske diskriminiranosti. Raziskave so pokazale, da so v Sloveniji istospolno usmerjeni diskriminirani predvsem kot skupina. To se je pokazalo v primeru diskriminacije na delovnem mestu (tudi šoli in podobnih ustanovah), saj je odstotek homoseksualcev, ki so prepričani v skupinsko diskriminacijo, večji (59,1%) kot odstotek homoseksualcev, ki so kot posamezniki izkusili diskriminacijo (16,9%).

Slika 4: All the same. (Daniels, D., 2011)

4.2 NASILJE

Raziskave o diskriminaciji homoseksualcev so se prav tako osredotočale na nasilje (tudi njegove najpogostejše oblike in izvajalce), ki se izvaja nad homoseksualci. Najpogostejši načini nasilja oziroma nadlegovanja homoseksualcev so zmerjanje, pretepanje in spolno nadlegovanje, pri čemer je pretepanja deležnih več gejev, spolnega nadlegovanja in zmerjanja pa več lezbijk. Med oblike nasilja in nadlegovanja so všteti tudi obrekovanje, teženje, sovražno govorjenje, zasmehovanje, pljuvanje ter izguba prijateljev ali ljubezni.

Med najpogostejše izvajalce nasilja nad homoseksualci štejemo neznance, znance, sodelavce, sosede, celo družinske člane, policijo in tudi tolpe. Lezbijke pogosteje nadlegujejo družinski člani, sodelavci in znanci, geje pa neznanci in tolpe. Presenetljivo visoka je stopnja nasilja nad homoseksualci v krogu znancev in sodelavcev ter družinskih članov. Tako zaskrbljujoči podatki o izvajalcih nasilja pod vprašaj postavljajo splošno razširjeno mnenje, da se stopnja nasilja nad homoseksualci znižuje z razbijanjem osebne distance od homoseksualcev. Rezultati različnih raziskav namreč kažejo, da so predsodki in stereotipi o istospolno usmerjenih vedno bolj togi in odporni na spremembe, saj lahko »napori po socializaciji homoseksualnosti, ki potekajo preko osveščanja javnosti, vpogledov v stvarna življenja gejev in lezbijk ter pozitivnih reprezentacij (...) le z omejeno močjo nevtralizirajo uničujoče učinke homofobije«.

(Velikonja, 2001:18; Pirnar, 2006:127)

5 HOMOSEKSUALNOST V PROCESU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

5.1 POJMOVANJE OTROŠTVA IN SPOLNOSTI

Otroštvo je čas, v katerem človek odraste v polnopravni biološki in družbeni subjekt ter je v prvi vrsti konstrukt odraslih. Je tudi obdobje, v katerem se vzpostavlja in zrcali ideologija odraslega sveta. Otroštvo je tudi čas pasivnosti, s tem pa tudi doba manipulacij in pritiskov. Zaradi družbenega ideološkega pritiska nad otroki lahko v otroštvu najdemo tudi značilnosti družbenega sistema odraslih, njihove zapovedi, prepovedi, prav tako njihove predsodke in stereotipe, ki jih brez pomislekov prenašajo na otroke.

Najpogostejše predpostavke, ki jih odrasli postavljajo o otrocih, so:

- Otroci so po naravi dobri, naivni in nedolžni
- Otroci so čustveno ranljivi
- Otroci so po naravi divji, kar pomeni, da še niso disciplinirani in še ne razumejo pomena reda, samokontrole in pomena zakonov
- Otroci še niso zgrajene osebnosti, zato se da nanje z lahkoto vplivati

(Pirnar, 2006)

5.1.1 SPOLNOST IN OTROŠTVO

Če pregledamo sedanja osnovnošolska učna gradiva, vidimo, da se v okviru institucionalnega izobraževalnega procesa v Sloveniji otroci in mladostniki vedno bolj podrobno seznanjajo z lastnim telesom, med drugim tudi s spolnimi organi in z njihovim delovanjem. Otroci se seznanjajo tudi s procesom človekovega razmnoževanja in drugimi biološkimi procesi, ki spremljajo obdobje odraščanja.

Zanimiv podatek pa je, da otroci v okviru izobraževanja o spolni vzgoji največ odnesejo na predavanjih, ki jih osnovne šole organizirajo v sodelovanju z zdravstvenimi organizacijami. Po izjavah zdravstvenih delavcev, ki predavajo o občutljivih temah (kot so na primer osebna higiena, spolna vzgoja, puberteta, odnosi med spoloma), je spolna vzgoja ena izmed otrokom najzanimivejših tem. Ta podatek lahko govori o tem, da se otroci, kadar beseda nanese na spolnost, raje pogovarjajo z osebo, za katero menijo, da je dovolj kompletna za odgovore na

vprašanja, ki se tičejo spolnosti. Na drugi strani pa zanimanje otrok za spolnost na tovrstnih predavanjih lahko kaže na to, da se v okviru rednih šolskih ur niso o tej temi naučili prav nič.

5.2 POJMOVANJE HOMOSEKSUALNOSTI V PROCESU PEDAGOŠKEGA IZOBRAŽEVANJA

Spolna vzgoja je danes že uveljavljena stalnica v okviru osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. Kot ena izmed pomembnih državnih institucij šola na področju spolnosti priznava samo tiste oblike spolnosti, ki so s pravnega vidika zakonsko dovoljene. Zato je torej jasno, da se v Sloveniji o homoseksualnosti, dokler je bila ta kot akt prepovedana, ni govorilo. V Sloveniji je homoseksualnost postala zakonita šele v drugi polovici sedemdesetih let prejšnjega stoletja. To pomeni, da se je šele takrat odprla možnost govorjenja o tej temi znotraj šole.

Vzgoja in izobraževanje o spolnosti in homoseksualnosti sta se v srednješolskem izobraževanju prvič pojavila leta 1980 z uvedbo predmeta Zdravstvena vzgoja za dijake 1. in 2. letnika. Poučevanje o homoseksualnosti pa je bilo odvisno predvsem od učiteljeve pripravljenosti, saj so navodila Zavoda za šolstvo navajala, da naj se homoseksualnost pri pouku obravnava »le v primeru, da učitelju uspe prej predelati vse ostale teme, določene s programom.«

Iz tega lahko sklepamo, da je bila homoseksualnost kot tema poučevanja otrok oziroma mladostnikov popolnoma postranskega pomena. V priročniku za učitelje 1. letnika Zdravstvene vzgoje v srednjih šolah iz leta 1981 je bila homoseksualnost definirana kot nenavadno spolno vedenje, ki naj bi vključevalo še incest, prostitucijo, posilstvo in podobno. V priročniku je bilo zapisano tudi, da naj bi dijaki do homoseksualcev gojili nekakšen pomilovalen odnos, podoben odnosu, kakršnega gojimo do duševno motenih ljudi. Homoseksualnost pa naj bi bila po tej definiciji prav to – duševna motnja, seksualna odklonskost, ki jo poznamo pri duševno motenih, psihotičnih osebah.

Podobno stališče sta zavzemala tudi Anton Gradišek in dr. Hubert Požarnik, ki sta v poglavju »Nenavadno spolno vedenje« v Učbeniku zdravstvene vzgoje leta 1980 zapisala, da dokazov o povezanosti homoseksualnosti z duševnimi motnjami sicer ni, pač pa naj bi bila homoseksualnost posledica napačne vzgoje. V istem poglavju sta Gradišek in Požarnik navedla tudi, da »zdravljenje« homoseksualnosti naj ne bi bilo uspešno.

V začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja je postopoma pričelo prihajati do novih pojmovanj homoseksualnosti. Sicer je bila homoseksualnost še vedno pojmovana kot nenavadno vedenje, vendar so bili homoseksualci takrat opredeljeni kot moški in ženske, ki poskušajo svoje seksualne potrebe zadovoljiti z istospolnim partnerjem.

In koliko se v zadnjih časih v slovenskih šolah govori o homoseksualnosti?

Ne veliko, kažejo nekatere redke raziskave.

Raziskava o vsakdanjem življenju gejev in lezbijk (Švab in Kuhar, 2005) je pokazala, da se od 443 anketiranih gejev in lezbijk 34% v okviru osnovnošolskega ali srednješolskega izobraževanja ni prav nič podučilo o homoseksualnosti. 45% anketiranih je navedlo, da so homoseksualnost v času pouka sicer omenjali, vendar se o tej temi ni kaj dosti govorilo. Od vseh anketiranih pa je kar 18% vprašanih navedlo, da jim je bila homoseksualnost predstavljena kot nekaj negativnega in družbeno nesprejemljivega.

Iz tega lahko sklepamo, da se homoseksualnost v slovenskih šolah pojavlja od časa do časa, najverjetneje pa je povezana tudi s številnimi zadržki in z nelagodjem.

Danes javne šole posredujejo dijakom znanje, poleg tega pa tudi aktivno sodelujejo pri oblikovanju osebnosti dijakov. Zato mora učitelj ali učiteljica najprej ugotoviti, kako naj v javni šoli ravna, ne da bi bil katerikoli dijak zaradi svoje etične in religiozne pripadnosti, spola ali spolne usmerjenosti na kakršen koli način izključen ali privilegiran. Učitelj mora v svojem razredu ustvariti prostor, v katerem lahko dijakom odgovarja na vprašanja in z njimi razpravlja. Ob vsem tem pa mora še ustrezno ravnati in znati svoja ravnanja tudi utemeljiti. Osnova za učiteljevo pravilno presojo in ravnanje pa je okvir skupnih vrednot, ki je za javno šolo zavezujoč. Ta okvir vrednot pa predstavljajo pravice, svoboščine in tudi ustrezne dolžnosti, ki so določene tako v Ustavi Republike Slovenije kot tudi v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah.

Te vrednote šole zavezujejo k točno določenemu ravnanju v odnosu drug do drugega, preprečujejo, da bi kdor koli posegal v posameznikovo identiteto. Zato mora vzgoja, ki se zavezuje k etiki človekovih pravic, najprej poskrbeti za dolžnosti do enakih pravic med ljudmi. Okvir skupnih vrednot pa je tudi merilo, po katerem šola presoja ravnanje in želje učencev, postavlja zahteve in upošteva mnenja staršev, ki so vključeni v delovanje javne šole. Skupen okvir vrednot z vsemi pripadajočimi dolžnostmi in pravicami posameznika je tako ključen za soobstoj različnosti.

Slovenski šolski prostor lahko opišemo kot heteronormativni prostor, v katerem del istospolno usmerjenih dijakov prikriva svojo spolno identiteto. Molk in neinformiranost dijakov o homoseksualnosti v šolah močno vplivata na izkušnje istospolno usmerjenih mladih. To se kaže tako v dejstvu, da so homoseksualni posamezniki vidni kot žrtve (predvsem fizičnega) nasilja, kot tudi v tem, da se v šolskem okolišu čutijo nevidne. Posledice izolacije in izključenosti istospolno usmerjenih dijakov se kažejo predvsem v psihosocialnih težavah, ki jih doživljajo. V primerjavi s svojimi sovrstniki se pod pritiskom družbe pogosteje soočajo z depresijo in zlorabo alkohola ali drog, pogosteje razmišljajo tudi o samomoru.

Raziskave, opravljene leta 2005 in 2008, kažejo, da slovenski šolski prostor ni »varen« za istospolno usmerjene mlade. Več kot desetina anketiranih istospolno usmerjenih mladih navaja, da se v šolah vsakodnevno srečuje z nasiljem zaradi svoje spolne usmerjenosti. Več kot 35% anketiranih pa ima vsaj eno izkušnjo nasilja zaradi svoje spolne usmerjenosti. Ti podatki danes tako kot pred desetletji kažejo na problem odsotnosti razprav o homoseksualnosti v šolah. Zgolj razprava o homoseksualnosti ne more neposredno prispevati k zmanjšanju nasilja do istospolno usmerjenih mladih v šolah, je pa vendarle eden izmed ključnih dejavnikov za preprečitev nasilja nad homoseksualci. In te razprave v slovenskih šolah dokaj primanjkuje.

Soočanje avtonomnega in zaprtega (predvsem srednješolskega) šolskega sistema z dejstvi, da heteronormativno okolje ni in tudi ne more biti merilo za vse, ni bila, ni in ne bo lahka naloga. Res pa je, da se tu ustvarja prostor za ustvarjalno sodelovanje med šolami in nevladnimi organizacijami, ki si delijo skupno nalogo – ustrezno strokovno reagiranje na pojave nasilja nad homoseksualnimi dijaki v šolah in s tem povezano zmanjševanje diskriminacije na podlagi spolne usmerjenosti posameznika.

6 EMPIRIČNI DEL

6.1 METODE DE LA

Po opredelitvi raziskovalnih ciljev je na vrsto prišlo poizvedovanje (zbiranje in analiza podatkov, informacij, teoretičnih podlag). Za ta namen sva uporabili naslednje metode:

- *Zbiranje podatkov*

V Knjižnici Ivana Potrča (KIP) Ptuj, v vzajemni bibliografski kataložni bazi podatkov COBISS.SI in na internetu sva iskali literaturo ter dodatne vire o homoseksualnosti v Sloveniji in tudi nasploh.

- *Analiza zbrane literature*

Ko sva zbrali vso potrebno literaturo za nalogo, je sledila analiza oziroma obravnava. Ob temeljitem pregledu sva nekatere dele zbrane literature zanemarili, saj sva ugotovili, da ne podpirajo najinih raziskovalnih ciljev. Kot izhodišče in temelj najine raziskovalne naloge pa sva uporabili delo Marte Pirnar, Tok / protitok.

- *Anketiranje*

Da bi pridobili vse potrebne podatke za nalogo, sva sestavili anketni vprašalnik, s pomočjo katerega sva izvedli situacijsko analizo (ugotavljanje, kakšna stališča imajo dijaki do določenega dogodka). Anketo sva razdelili na dva dela – na informacijski in glavni del. Namen informacijskega dela anketnega vprašalnika je bil pridobiti objektivne podatke anketirancev (njihovo starost, spol, veroizpoved). Glavni del vprašalnika pa je bil sestavljen iz desetih vprašanj, od tega je bilo vseh deset vprašanj odprtega tipa.

Anketa je bila izpeljana v okviru pouka, marca 2013. Anketirali sva dijake 1., 2., 3. in 4. letnikov Ekonomske in Strojne šole Ptuj. Vprašalniki so bili anonimni. Populacijo anketirancev sva razdelili na dva vzorca, in sicer na vzorec populacije deklet in vzorec populacije fantov.

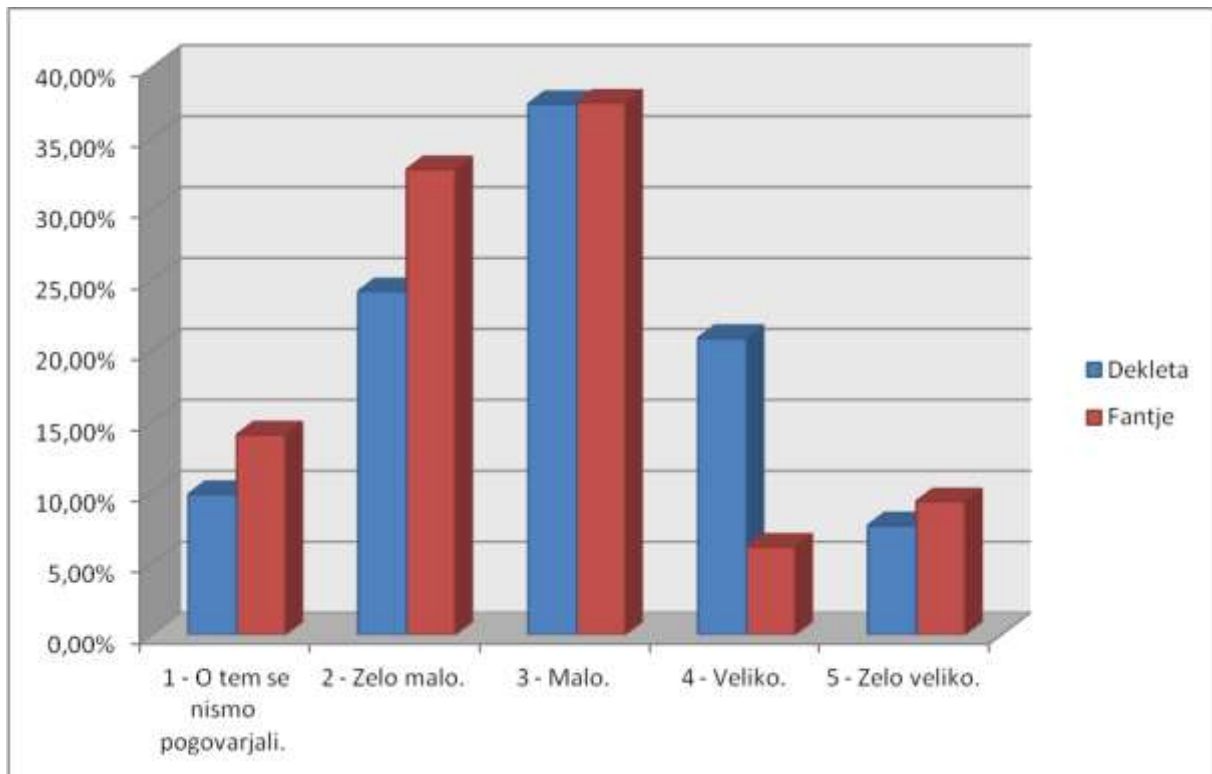
6.2 ANALIZA

V anketi je sodelovalo 155 dijakov Srednje ekonomske in Srednje strojne šole Ptuj, od tega 91 deklet in 64 fantov. Anketo je sestavljalo 10 vprašanj zaprtega tipa. Z anketo sva želeli izvedeti, kako dijaki Šolskega centra Ptuj sprejemajo homoseksualnost. Prav tako sva želeli izvedeti, ali dijaki prej sprejmejo ženske homoseksualke ali moške homoseksualce in ali dekleta homoseksualnost sprejemajo boljše od fantov. Zanimalo naju je tudi, ali vera, vzgoja in navsezadnje tudi okolje, v katerem dijaki živijo in se izražajo, vplivajo na pogled dijakov na homoseksualnost.

1. vprašanje: Oцени na lestvici od 1 do 5, koliko ste se s starši pogovarjali o spolnosti.

Tabela 1: Dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
1 – O tem se nismo pogovarjali.	9,9%	14,1%	11,6%
2 – Zelo malo.	24,2%	32,8%	27,8%
3.- Malo	37,4%	37,5%	37,4%
4 – Veliko	20,9%	6,2%	14,8%
5 – Zelo veliko	7,7%	9,4%	8,4%

Graf 1: Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko ste se s starši pogovarjali o spolnosti.

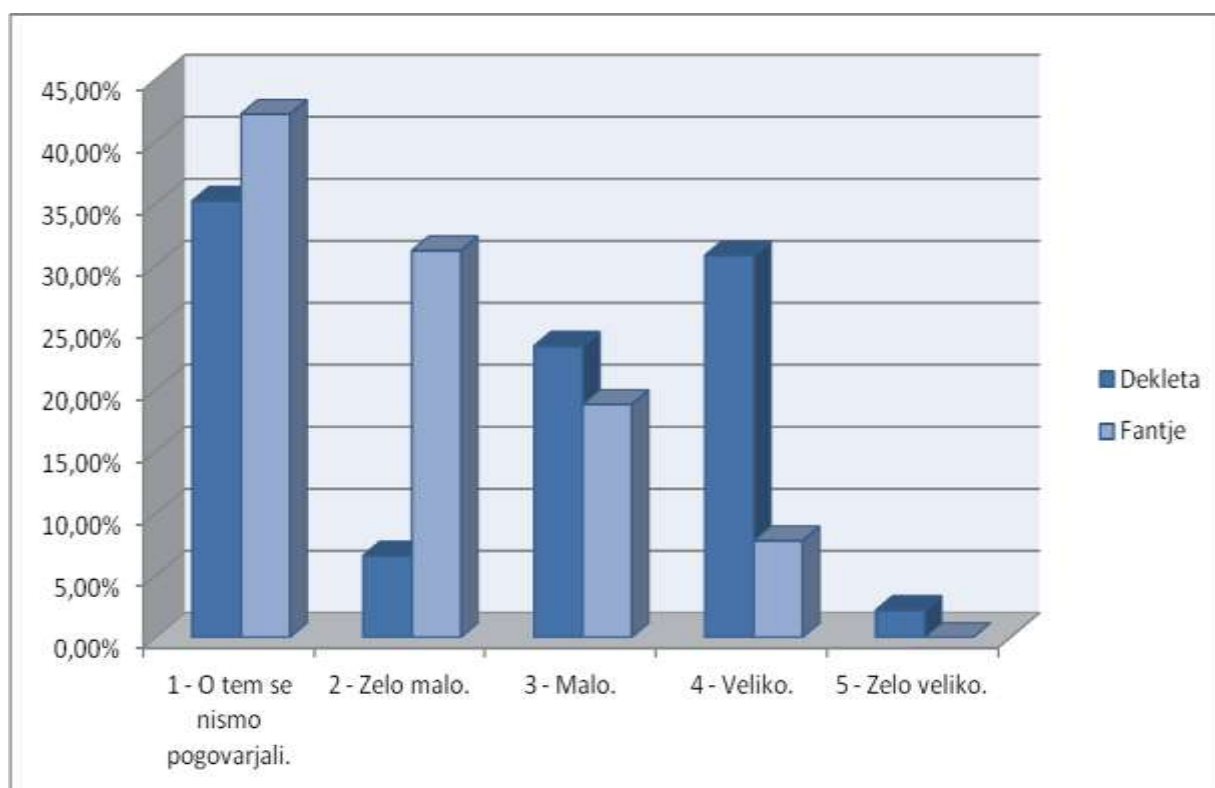
Na podlagi rezultatov prvega vprašanja anketnega vprašalnika sva ugotovili, da so se dijaki s svojimi starši o spolnosti pogovarjali večinoma malo, saj je le 14,8% vseh dijakov odgovorilo, da so se o spolnosti s svojimi starši pogovarjali veliko, oziroma je 8,4% vseh dijakov odgovorilo, da so se o spolnosti s svojim starši pogovarjali zelo veliko.

S primerjavo med odgovori deklet in fantov pa sva ugotovili, da se je o spolnosti s svojimi starši pogovarjalo več deklet kakor fantov. To sklepava predvsem iz tega, da je kar 20,9% deklet navedlo, da so se s starši o spolnosti veliko pogovarjale, medtem ko to lahko trdimo le za 6,2% fantov.

2. vprašanje: Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko ste se s starši pogovarjali o homoseksualnosti.

Tabela 2: Dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
1 – O tem se nismo pogovarjali.	35,2%	42,2%	38,1%
2 – Zelo malo.	6,6%	31,2%	16,7%
3 - Malo	23,5%	18,8%	22,6%
4 – Veliko	30,8%	7,8%	21,3%
5 – Zelo veliko	2,2%	0,0%	1,3%

Graf 2: Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko ste se s starši pogovarjali o homoseksualnosti.

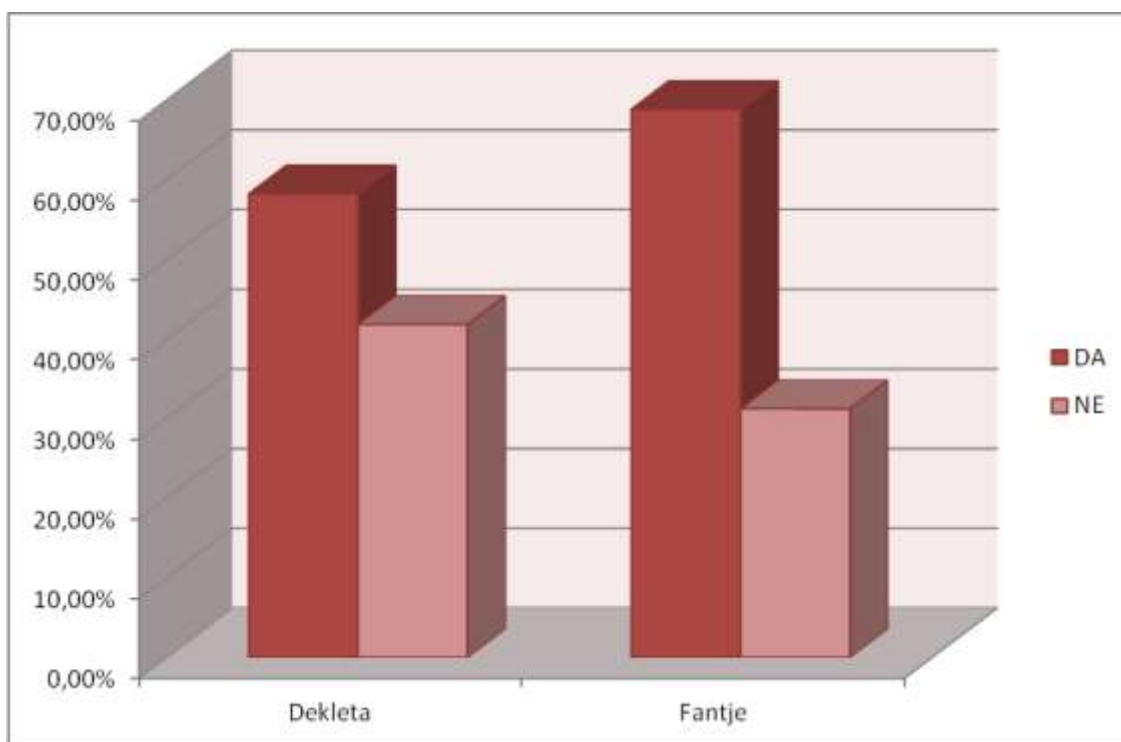
Iz rezultatov drugega vprašanja anketnega vprašalnika sva ugotovili, da so se dijaki o homoseksualnosti s svojimi starši pogovarjali razmeroma malo. Kar 38,1% vseh anketiranih dijakov pa je navedlo, da se o homoseksualnosti s svojimi starši sploh niso pogovarjali.

Ko sva primerjali rezultate med dekleti in fanti, pa sva naleteli na odstopanja. Zelo naju je presenetil podatek, da je kar 30,8% deklet navedlo, da so se o homoseksualnosti s svojimi starši veliko pogovarjale, medtem ko se je o homoseksualnosti s svojimi starši pogovarjalo le 7,8% fantov.

3. vprašanje: Ste se pri pouku kdajkoli pogovarjali o homoseksualnosti?

Tabela 3: Dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
DA	58,2%	68,8%	62,6%
NE	41,8%	31,2%	37,4%

Graf 3: Pogovor o homoseksualnosti pri pouku.

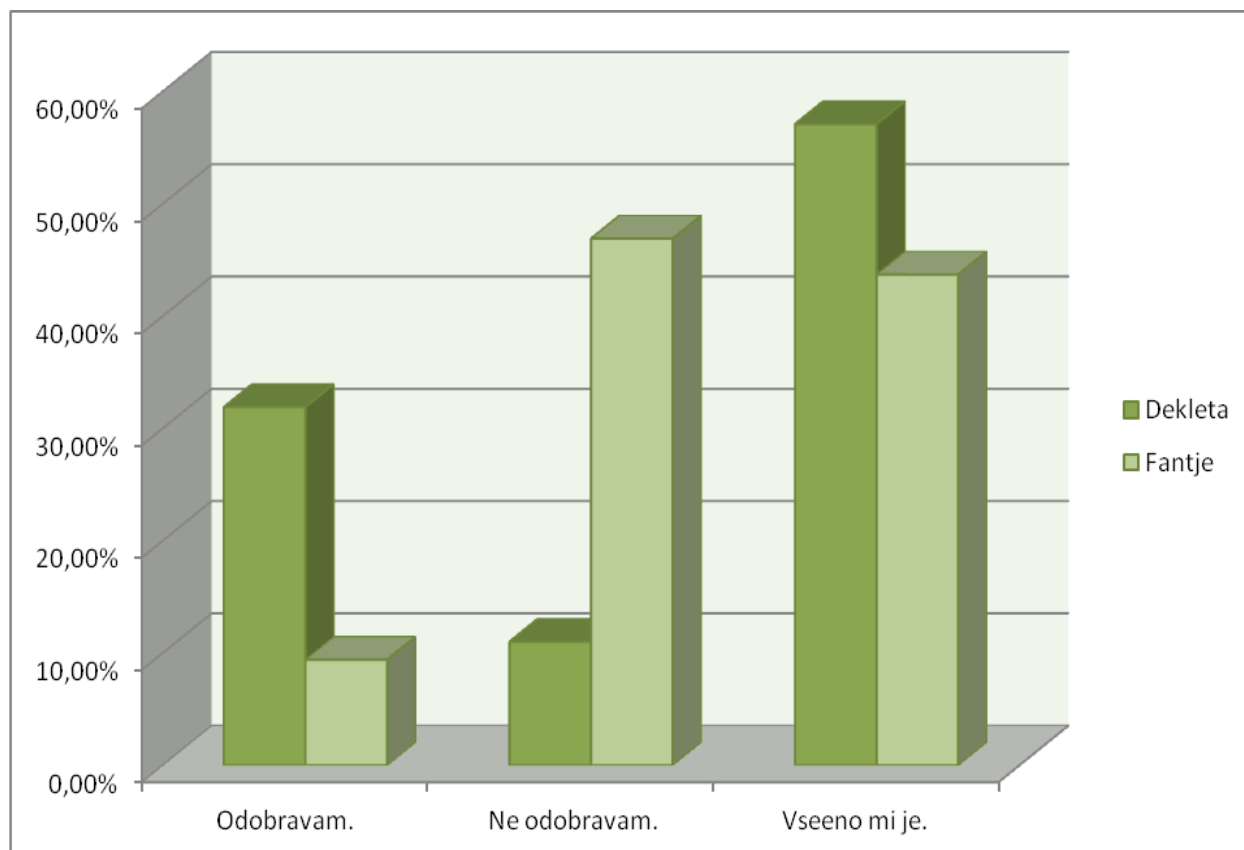
Rezultati tretjega vprašanja anketnega vprašalnika so pokazali, da se je skupaj 62,6% vseh anketiranih dijakov o homoseksualnosti v šolskih klopeh pogovarjalo, 37,4% vseh anketiranih dijakov pa v šoli pri pouku ni nikoli omenjalo homoseksualnosti.

Ko sva primerjali dobljene rezultate pri dekletih in pri fantih, pa sva ugotovili, da je več fantov (68,8%) kakor deklet (58,2%) navedlo, da so pri pouku omenjali homoseksualnost.

4. vprašanje: Kako obravnavate homoseksualnost?

Tabela 4: Dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
Odobravam.	31,9%	9,4%	22,6%
Ne odobravam.	11%	46,9%	25,2%
Vseeno mi je.	57,1%	43,7%	52,2%

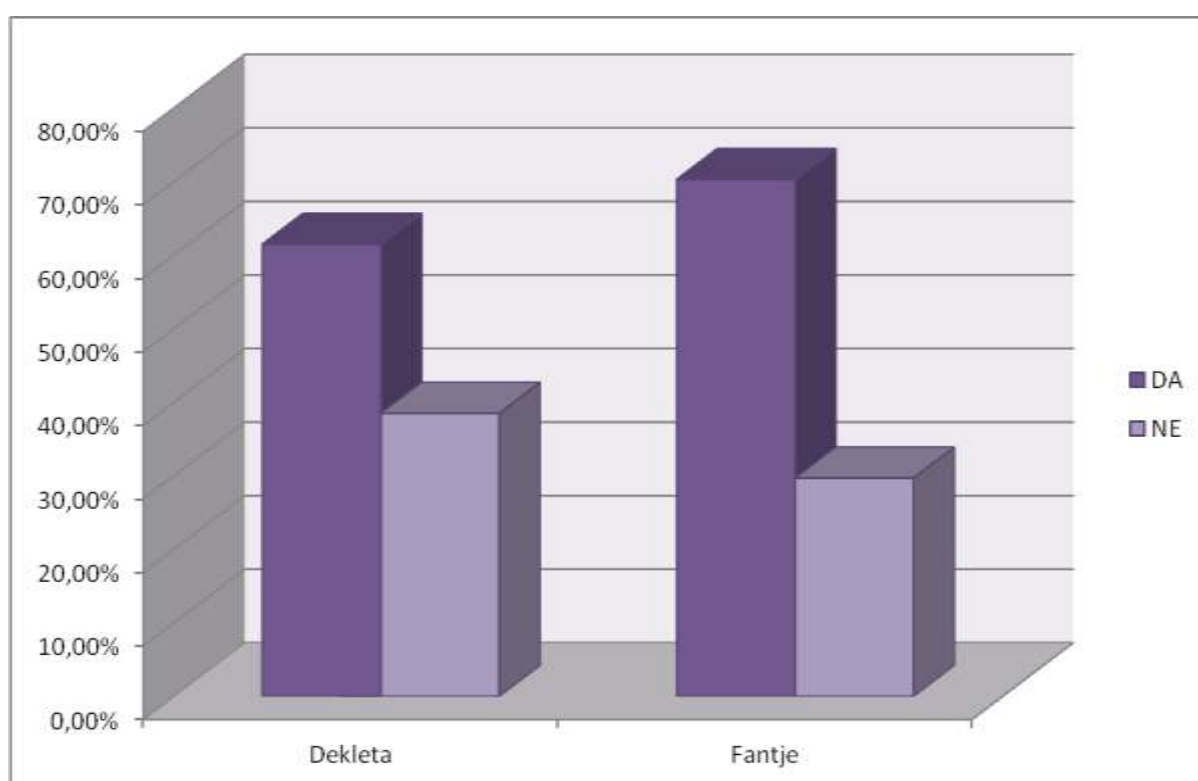
Graf 4: Stališče dijakov glede homoseksualnosti.

Rezultati četrtega vprašanja anketnega vprašalnika so pokazali, da le 22,6% vseh anketiranih dijakov odobrava homoseksualnost. 25,2% dijakov je navedlo, da homoseksualnosti ne odobrava, večini (52,2%) pa je vseeno oziroma do homoseksualnosti nimajo posebnega stališča.

Ob primerjavi rezultatov med dekleti in fanti pa sva ugotovili, da 31,9% deklet in le 9,4% fantov odobrava homoseksualnost. 11% anketiranih deklet homoseksualnosti ne odobrava, prav tako tudi kar 46,9% anketiranih fantov. Preostalih 57,1% anketiranih deklet in 43,7% anketiranih fantov pa je do pojava homoseksualnosti nevtralnih.

5. vprašanje: Ali ste o homoseksualnosti enakega ali podobnega mnenja kot vaši družinski člani?

	Dekleta	Fantje	Skupaj
DA	61,5%	70,3%	65,2%
NE	38,5%	29,7%	34,8%

Graf 5: Primerjava mnenj dijakov in njihovih družinskih članov o homoseksualnosti.

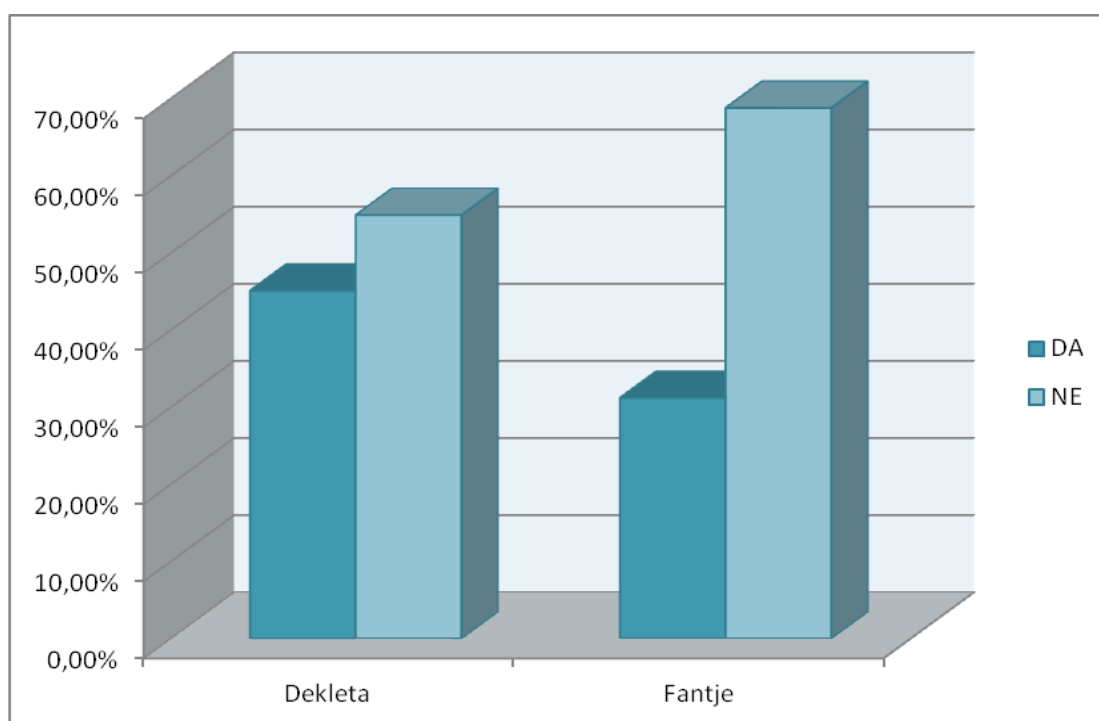
Na vprašanje »Ali ste o homoseksualnosti enakega ali podobnega mnenja kot vaši starši« je 65,2% vseh anketiranih dijakov odgovorilo z DA, 34,8% dijakov pa z NE.

Ko sva primerjali rezultate deklet z rezultati fantov, sva ugotovili, da ima več fantov (70,3%) kakor deklet (61,5%) podobno ali celo enako mnenje o homoseksualnosti kot njihovi družinski člani.

6. vprašanje: Ali vera po vašem mnenju vpliva na pogled o istospolnosti?

Tabela 6: Dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
DA	45,1%	31,2%	39,4%
NE	54,9%	68,8%	60,6%

Graf 6: Vpliv vere na pogled o istospolnosti.

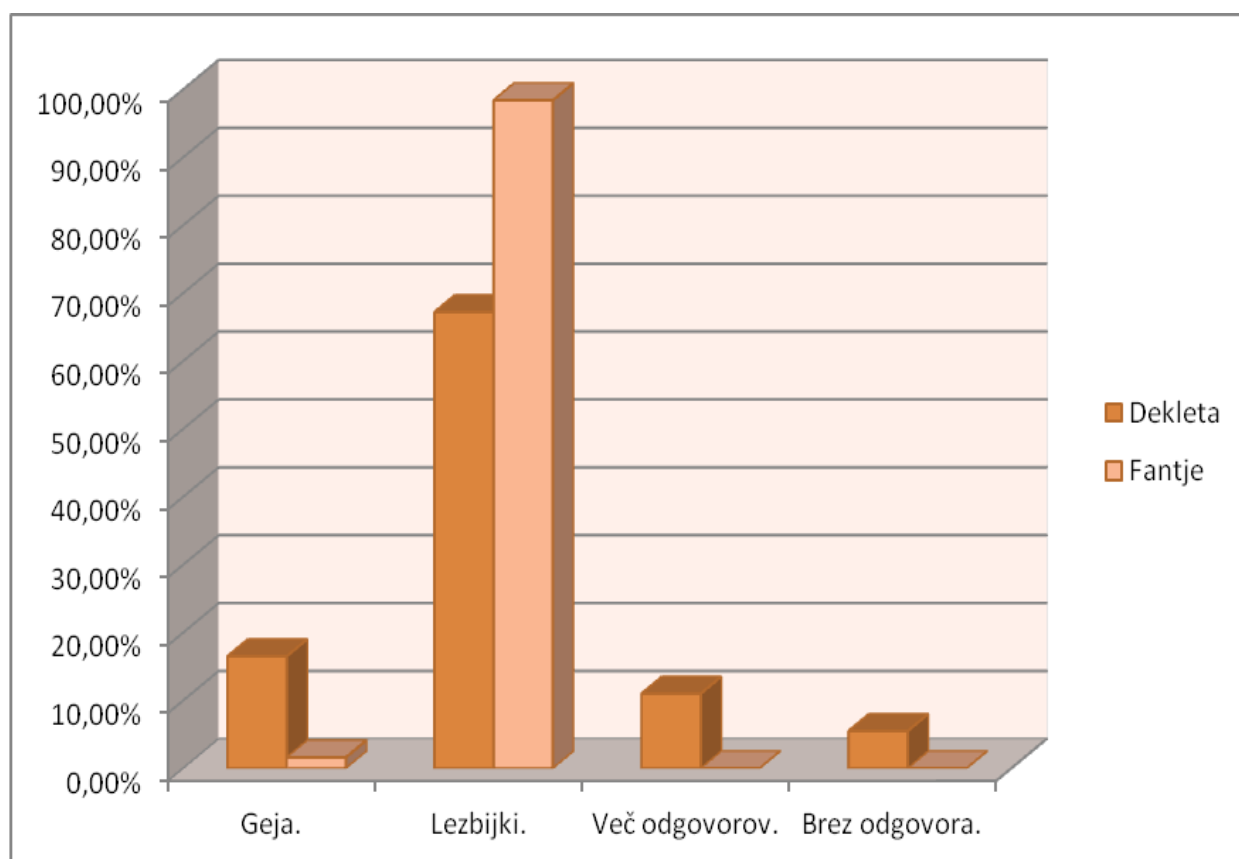
Rezultati šestega vprašanja anketnega vprašalnika so pokazali, da skupaj 39,4% vseh anketiranih dijakov meni, da vera ne vpliva na pogled na istospolnost, kar pa ne bi mogli trditi za preostalih 60,6% anketiranih dijakov.

45,1% deklet in 31,2% fantov meni, da vera vpliva na pogled na istospolnost. 54,9% deklet in 68,8% fantov pa je navedlo, da po njihovem mnenju vera na istospolnost nima nikakršnega vpliva.

7. vprašanje: Kateri par bi prej sprejeli?

Tabela 7: Dekleta in fantje, 150 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
Lezbijki.	67,2%	98,4%	80,0%
Geja.	16,5%	1,6%	10,3%
Več odgovorov.	11%	0%	6,5%
Brez odgovora.	5,5%	0%	3,2%

Graf 7: Homoseksualni par, ki bi ga dijaki hitreje sprejeli.

Na vprašanje »Kateri par bi hitreje sprejeli?« je večina vseh anketiranih dijakov (80%) odgovorila, da bi hitreje sprejeli lezbijki. Tako je le 10,3% vprašanih odgovorilo, da bi hitreje sprejeli geja. 6,5% anketiranih je podalo več odgovorov, 3,2% anketiranih pa na to vprašanje ni odgovorilo.

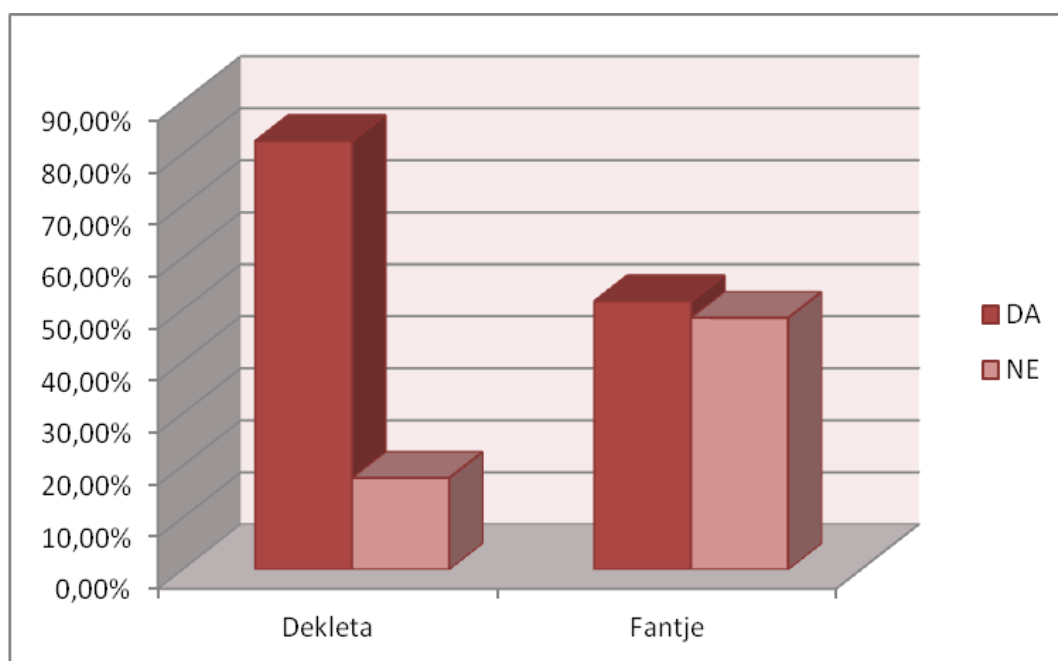
Ob primerjavi rezultatov deklet in fantov sva ugotovili, da bi večina fantov (98,4%) in deklet (67,2%) hitreje sprejela lezbijki. Tako bi 16,5% deklet in le 1,6% fantov hitreje sprejelo geja.

11% deklet pa je na vprašanje »Kateri par bi hitreje sprejeli?« podalo kar oba možna odgovora. Iz tega sklepava, da bi sprejeli oba navedena para. 5,5% deklet pa na zastavljeno vprašanje ni odgovorilo.

8. vprašanje: Ali bi sprejeli dejstvo, da bi se vaš prijatelj ali prijateljica izkazal/a za istospolno usmerjenega?

Tabela 8: Dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
DA	82,4%	51,6%	69,7%
NE	17,6%	48,4%	30,3%

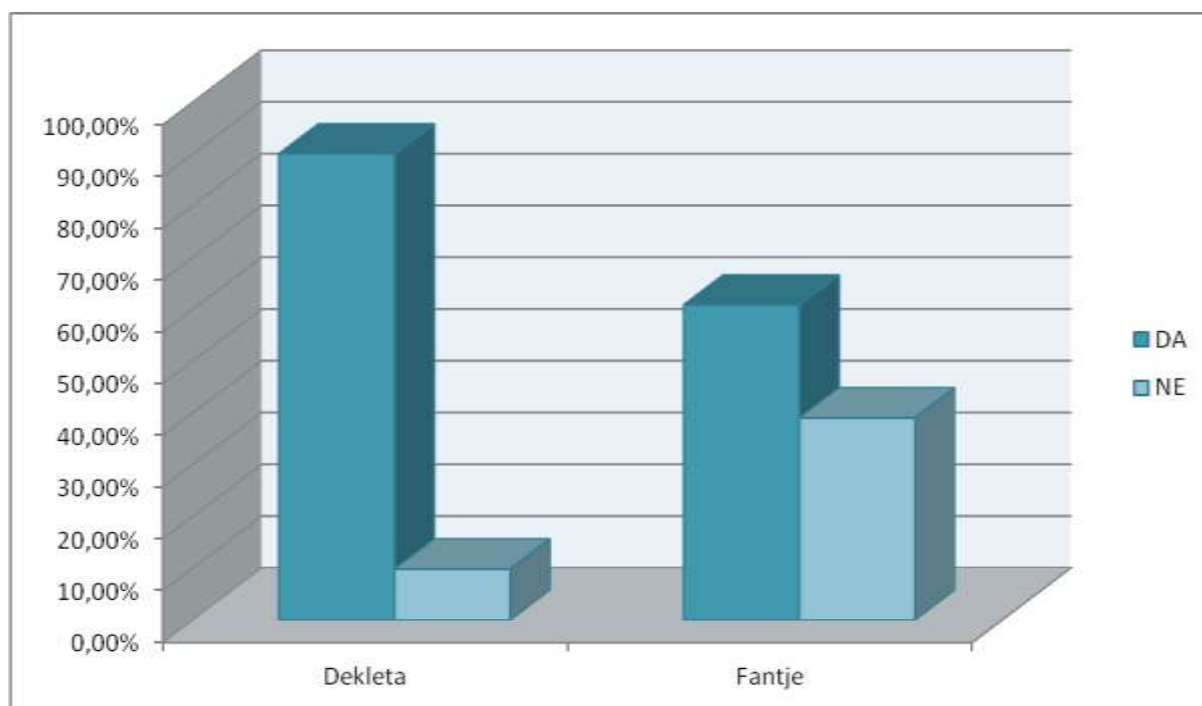
Graf 8: Ali bi dijaki sprejeli dejstvo, če bi se njihov prijatelj ali prijateljica izkazal/a za istospolno usmerjenega?

Rezultati osmega vprašanja anketnega vprašalnika so pokazali, da bi 69,7% anketiranih dijakov sprejelo dejstvo, da bi se njihov prijatelj ali prijateljica izkazal/a za istospolno usmerjenega.

Ob primerjavi rezultatov deklet z rezultati fantov pa sva opazili večja razhajanja. 82,4% deklet je navedlo, da bi sprejele dejstvo, da bi se njihov prijatelj ali prijateljica izkazala za istospolno usmerjenega, kar pa lahko trdimo le za 51,6% fantov.

9. vprašanje: Ali bi z njim/njo ostali prijatelj/prijateljica?

	Dekleta	Fantje	Skupaj
DA	90,1%	60,9%	78,1%
NE	9,9%	39,1%	21,9%

Graf 9: Ali bi dijaki s svojim prijateljem ali prijateljico ostali v prijateljskih odnosih, če bi se le-ta izkazal/a za istospolno usmerjenega.

Rezultati devetega vprašanja so pokazali, da bi skupaj 78,1% vseh anketiranih dijakov ostalo v prijateljskih odnosih s svojim prijateljem ali prijateljico, če bi se le-ta izkazal oziroma izkazala za istospolno usmerjenega.

Prav tako so se tudi pri tem vprašanju pri primerjavi rezultatov deklet z rezultati fantov pokazale večje razlike. Tako je večina (90,1%) deklet odgovorila, da bi s svojim prijateljem ali prijateljico ostale v prijateljskih odnosih, če bi se le-ta izkazal oziroma izkazala za istospolno usmerjenega, medtem ko bi enako storilo le 60,9% fantov.

10. vprašanje: Kako bi odreagirali v naslednjih situacijah?

Tabela 10: 1. vprašanje (*Kako bi odreagirali, če se bi v šoli po hodniku sprehajali dve osebi istega spola, ki bi se držali za roke?*), dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
Bilo bi mi vseeno.	83,5%	51,6%	70,3%
Tega ne bi odobral/a, ampak ne bi storil/a ničesar.	1,1%	25,0%	11,0%
Tega ne bi odobral/a in bi jima to na nek način tudi pokazal/a.	15,4%	23,4%	18,7%

Na situacijo, v kateri bi se dijaki znašli v položaju, da bi na šolskem hodniku videli dve osebi istega spola, ki se bi držali za roke, je skupaj 70,3% anketiranih dijakov odgovorilo, da takšni situaciji ne bi posvečali pozornosti oziroma, da bi jim bilo za ta dogodek vseeno. 29,7% vseh anketiranih dijakov takšnega dogodka ne bi odobraval. Od tega 11% vprašanih dijakov glede nastale situacije ne bi storilo ničesar, preostalih 18,7% vprašanih pa je navedlo, da bi v takšni situaciji istospolno usmerjenima osebama svoje neodobravanje tudi na nek način pokazali.

Ko sva primerjali odgovore deklet in odgovore fantov, sva ugotovili, da večina deklet (83,5%) zgoraj navedenemu dogodku ne bi posvečala velike pozornosti, oziroma bi jim bilo za ta dogodek vseeno, kar pa lahko trdimo le za dobro polovico fantov (51,6%). Velika razlika se kaže v tem, da je le 1,1% deklet odgovorilo, da nastale situacije ne bi odobraval, vendar ne bi storile ničesar, kar pa lahko trdimo kar za četrtno anketiranih fantov.

Tabela 11: 2. vprašanje (*Kako bi odreagirali, če se bi v šoli po hodniku sprehajali dve osebi istega spola in bi se poljubljali?*), dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
Bilo bi mi vseeno.	65,9%	39,1%	54,8%
Tega ne bi odobral/a, ampak ne bi storil/a ničesar.	30,8%	25,0%	28,4%
Tega ne bi odobral/a in bi jima to na nek način tudi pokazal/a.	3,3%	35,9%	16,8%

Na situacijo, v kateri bi se dijaki znašli v položaju, da bi na šolskem hodniku videli dve osebi istega spola, ki se bi poljubljali, je skupaj več kot polovica anketiranih dijakov (54,8%) odgovorila, da jim bi bilo za nastalo situacijo vseeno. 28,4% anketiranih dijakov je odgovorilo, da nastale situacije ne bi odobraval, ampak glede tega ne bi storili ničesar. 16,8% anketiranih pa je navedlo, da te situacije ne bi odobraval, in bi našli nek način, s katerim bi to istospolnima osebama tudi pokazali.

S primerjavo rezultatov deklet in fantov sva ugotovili, da se 65,9% deklet ne bi menilo za nastalo situacijo, oziroma bi jim bilo za to vseeno, kar pa lahko trdimo le za 39,1% fantov. Velika razhajanja so se pokazala pri tem, da je le 3,3% deklet odgovorilo, da bi v tej situaciji svoje neodobravanje istospolno usmerjenima osebama tudi pokazalo, kar pa lahko trdimo za kar 35,9% fantov.

Tabela 12: 3. vprašanje (*Kako bi odreagirali, če bi pred vami punca poljubila punco?*), dekleta in fantje, 155 dijakov.

	Dekleta	Fantje	Skupaj
Bilo bi mi vseeno.	74,7%	73,4%	74,2%
Tega ne bi odobral/a, ampak ne bi storil/a ničesar.	20,9%	14,1%	18,1%
Tega ne bi odobral/a in bi jima to na nek način tudi pokazal/a.	4,4%	12,5%	7,7%

Na situacijo, v kateri bi se dijaki znašli v položaju, da bi na šolskem hodniku pred njimi punca poljubila punco, je 74,2% dijakov odgovorilo, da se za nastali dogodek ni bi posebno menili oziroma bi jim bilo vseeno. 18,1% vseh anketiranih je odgovorilo, da situacije ne bi odobraval, vendar ne bi storili ničesar, 7,7% vseh anketiranih pa, da situacije ne bi odobraval in bi to dekletoma, ki bi se poljubljali, tudi na nek način pokazali.

S primerjavo odgovorov deklet in fantov sva ugotovili, da večina tako deklet (74,7%) kot fantov (73,4%) glede nastale situacije ne bi storilo ničesar, oziroma bi jim bilo za takšen dogodek vseeno. 20,9% deklet in 14,1% fantov pravi, da takšne situacije ne bi odobraval vendar ne bi storili ničesar, 4,4% deklet in 12,5% fantov pa bi svoje neodobravanje puncama tudi na nek način pokazali.

Tabela 13: 4. vprašanje (*Kako bi odreagirali, če bi pred vami fant poljubil fanta?*), dekleta in fantje, 155 dijakov

	Dekleta	Fantje	Skupaj
Bilo bi mi vseeno.	65,9%	29,7%	51,0%
Tega ne bi odobral/a, ampak ne bi storil/a ničesar.	25,3%	23,4%	24,5%
Tega ne bi odobral/a in bi jima to na nek način tudi pokazal/a.	8,8%	46,9%	24,5%

Na situacijo, v kateri bi se dijaki znašli v položaju, da bi na šolskem hodniku pred njimi fant poljubil fanta, je dobra polovica (51%) vseh anketiranih dijakov odgovorilo, da takšni situaciji ne bi posvečali posebne pozornosti oziroma bi jim bilo vseeno. Preostalih 49% anketiranih dijakov takšne situacije ne bi odobralo. Od tega 24,5% ne bi glede nastale situacije storilo ničesar, preostalih 24,5% anketiranih pa bi našlo način, kako bi fantoma to pokazalo.

Ko sva primerjali rezultate deklet in fantov, sva ugotovili, da bi bilo večini deklet za nastalo situacijo vseeno (65,9%), kar pa lahko trdimo za malo več kot četrtino fantov (29,7%). 25,3% deklet in 23,4% fantov nastale situacije ne bi odobralo, vendar ne bi storilo ničesar.

Velika razlika med dekleti in fanti se je pokazala pri tem, da je samo 8,8% deklet navedlo, da takšne situacije ne bi odobralo in bi to na nek način fantoma tudi pokazalo, medtem ko je to navedlo kar 46,9% fantov.

Osnovni namen raziskovalne naloge je bil raziskati, kako dijaki Šolskega centra Ptuj obravnavajo homoseksualnost, ter ugotoviti, kako na homoseksualnost gledajo dekleta in kako fantje. Želeli sva ugotoviti tudi, kako na mnenje dijakov o homoseksualnosti vplivajo njihova družina, veroizpoved in okolje oziroma šola, v kateri se izobražujejo. Postavljene hipoteze sva preverili s pomočjo statistične obdelave podatkov. V izpeljavi ankete sva zajeli le določeno populacijo dijakov Šolskega centra Ptuj, zato se zavedava, da je ta vzorec premalo reprezentativen, da bi na podlagi tega lahko podali splošnejše zaključke. To, kar sva raziskali in podali, velja le za zajeto populacijo.

Na podlagi rezultatov anketnega vprašalnika sva ugotovili, da so se dijaki o spolnosti s svojimi starši pogovarjali razmeroma malo, saj je skupaj le 23,2% dijakov navedlo, da so se o spolnosti s starši pogovarjali veliko oziroma zelo veliko. Že iz tega podatka sva sklepali, da so se dijaki s svojimi starši tudi o homoseksualnosti večinoma malo pogovarjali. To so rezultati anketnega vprašalnika tudi potrdili, saj je skupaj le 23,2% dijakov odgovorilo, da so se s starši o homoseksualnosti veliko pogovarjali.

Ugotovili pa sva, da je večina dijakov (65,2%) enakega ali pa vsaj podobnega mnenja o homoseksualnosti kot njihovi družinski člani. Le 34,8% anketiranih dijakov se s tem ne strinja. Na podlagi tega sklepava, da vzgoja in družinsko okolje, v katerem dijak odrašča, vplivata na njegov oziroma njen pogled na homoseksualnost.

Glede pogovora o homoseksualnosti v šolskih klopeh pa se je izkazalo, da se je 62,6% anketiranih dijakov v času svojega pedagoškega izobraževanja pri pouku pogovarjalo o homoseksualnosti. Preostalih 37,4% anketiranih je navedlo, da o homoseksualnosti v času šolanja niso nikdar spregovorili.

Glede pojmovanja verskega pripadanja in istospolnosti sva ugotovili, da le 39,4% vseh anketiranih dijakov meni, da vera ne vpliva na njihov pogled na istospolnost. Preostalih 60,6% anketiranih dijakov pa je navedlo, da vera vsekakor vpliva na pogled ljudi na istospolnost. Iz tega sklepava, da veroizpoved dijakov Šolskega centra Ptuj vpliva na njihovo odobravanje oziroma neodobravanje istospolnosti

Na podlagi rezultatov anketnega vprašalnika sva tudi ugotovili, da le 22,6% vseh anketiranih dijakov odobrava homoseksualnost. To se nama zdi zelo zaskrbljujoče. 25,2% vseh anketiranih dijakov je navedlo, da homoseksualnosti ne odobravajo, večina anketiranih (52,2%) pa do homoseksualnosti nima prav posebnega stališča, oziroma jim je glede pojava homoseksualnosti vseeno. Zraven tega sva ugotovili še, da medtem ko 31,9% deklet odobrava homoseksualnost, to enako meni le 9,4% fantov. 11% anketiranih deklet homoseksualnosti ne

odobrava, medtem ko lahko to trdimo za kar 46,9% anketiranih fantov. Iz tega sklepava, da imajo dekleta bolj pozitiven odnos do homoseksualnosti kot fantje. Meniva, da razlogi za to tičijo v tem, da dekleta močnejše čustvujejo in se lažje postavijo v kožo drugačnih. Naju pa je presenetilo dejstvo, da je kar 57,1% anketiranih deklet do pojava homoseksualnosti nevtralnih. To je potrdilo tudi dejstvo, da je 82,4% deklet navedlo, da bi sprejele dejstvo, da bi se njihov prijatelj ali prijateljica izkazal oziroma izkazala za istospolno usmerjenega, kar pa lahko trdimo le za 51,6% fantov. Prav tako je 90,1% deklet navedlo, da bi s prijateljem ali prijateljico, če bi se ta izkazal/a za istospolno usmerjenega, ostale v prijateljskih odnosih, kar pa velja le za 60,9% anketiranih fantov.

Rezultati anketnega vprašalnika so prav tako pokazali, da bi večina anketiranih dijakov (80%), od tega 67,2% deklet in 98,4% fantov, hitreje sprejela ženski homoseksualki (lezbijki) kot moška homoseksualca (geja). Iz tega sklepava, da imajo dijaki Šolskega centra Ptuj bolj pozitiven odnos do homoseksualk kot do homoseksualcev. To je potrdilo tudi dejstvo, da bi 74,2% na nek način odobraval oziroma bi jim bilo vseeno, če bi pred njimi punca poljubila punco, med tem le dobra polovica (51%) trdi, da bi jim bilo vseeno, če bi pred njimi fant poljubil fanta.

Na podlagi rezultatov anketnega vprašalnika in najinih ugotovitev lahko strneva naslednje:

Hipoteza 1 (Vzgoja, vera in okolje, v katerem dijak živi, vplivajo na njegov pogled na homoseksualnost.) drži v celoti. To dokazuje dejstvo, da je 65,2% enakega ali podobnega mnenja o homoseksualnosti kot njihovi družinski člani. Prav tako hipotezo 1 potrdi tudi dejstvo, da 60,6% anketiranih dijakov trdi, da vera vpliva na njihov pogled na istospolnost.

Hipoteza 2 (Dijakinje ŠC Ptuj imajo bolj pozitiven odnos do homoseksualnosti kot dijaki ŠC Ptuj.) je v celoti potrjena. To sva dokazali z dejstvom, da 31,9% anketiranih deklet odobrava homoseksualnost, medtem ko isto lahko trdimo le za 9,4% anketiranih fantov.

Hipoteza 3 (Dijaki ŠC Ptuj imajo bolj pozitiven odnos do homoseksualk kot homoseksualcev.) prav tako drži v celoti. To dokazuje dejstvo, da je večina anketiranih dijakov (80%) navedla, da bi hitreje sprejeli lezbijki oziroma ženski homoseksualki, kakor geja oziroma moška homoseksualca.

7 ZAKLJUČKI

Homoseksualnost ...

Kljub vedno večji sprejetosti in odprtosti do drugačnosti v sodobni družbi homoseksualnost marsikdo še vedno obravnava kot nekaj odklonskega. Kljub vedno širšim obzorjem mišljenja bo še vedno obstajala množica mladih, ki bodo homoseksualce zaničevali, poniževali ... Marsikateri srednješolec bi še zmeraj zavrgel še tako dobro prijateljstvo z osebo, če bi se le-ta izkazala za homoseksualno. Le kako smo se naučili biti tako zaprti?

Izsledki raziskave kažejo na slabo toleranco dijakov Šolskega centra Ptuj do homoseksualnosti. Meniva, da se to odraža tudi v vzgoji, kakršne so dijaki deležni, in v veri, kateri pripadajo. Zavzemava stališče, da bi morala prav šola dajati več poudarka na izobraževanju dijakov o homoseksualnosti, saj je veliko anketiranih dijakov v najini anketi navedlo, da se v šoli o homoseksualnosti niso pogovarjali. To se nama zdi zaskrbljujoče. Prepričani sva, da če bi tej temi v šoli namenili več pozornosti in bi bila predstavljena na objektivni način s strani profesorjev, bi tudi dijaki na homoseksualnost gledali z drugačnimi očmi in v duhu sprejemanja drugačnih.

Misliva, da je k takemu razmišljanju in stališču vsaj malce pripomogla že najina raziskava. V tem vidiva koristnost raziskovalne naloge. Z izvedbo ankete so dijaki (vsaj tako upava) sami pri sebi presodili, kako daleč segajo pragovi njihove tolerance. Prav tako je ta raziskava, ki sva jo predstavili tudi učiteljem, dober povod za več pogovora o homoseksualnosti znotraj učilnic Šolskega centra Ptuj. Dijaki pri urah slovenščine sicer omenjajo pojav homoseksualnosti v književnih besedilih (starogrška pesnica Sapfo z otoka Lesbos, Oscar Wilde – zloglasni sodni proces). Upava pa, da bodo dijaki še pri urah biologije, sociologije in tudi pri razrednih urah večkrat spregovorili o homoseksualnosti in se jo zato naučili tudi bolj sprejemati. Kajti nenazadnje, marsikateri homoseksualec je lahko tudi v njihovi družbi, pa se tega sploh ne zavedajo. Prav tako meniva, da je najina raziskava dober povod za učitelje, da se bodo vendarle opogumili in spodbujali dijake k pogovoru o homoseksualnosti in k njihovi strpnosti. Če pa menijo, da za to sami niso dovolj usposobljeni, pa bodo glede na rezultate slabega sprejemanja dijakov Šolskega centra Ptuj, pridobljene v tej raziskovalni nalogi, vsaj spodbudili šolo k organiziranju različnih predavanj o spolnosti in v okviru tega tudi o

homoseksualnosti. Na to sva opozorili tudi svetovalno delavko na Ekonomski šoli Ptuj Ingo Kac Korunič, ki izbira in organizira strokovna predavanja za učitelje.

Veliko pa sva razmišljali tudi o tem, kako bi še razširili najino raziskavo, in prišli kar do več idej, recimo, zanimivo bi bilo ugotoviti, kakšna stališča imajo dijaki do istospolne poroke in istospolnega starševstva, kaj menijo profesorji Šolskega centra Ptuj o homoseksualnosti ter ali so vedeli, če poučujejo kaj istospolnih dijakov. V okviru tega se nama je porodilo tudi vprašanje, ali so jih obravnavali enako kot preostale dijake. Najino raziskavo bi še lahko razširili s podrobnim preučevanjem stališč deklet in stališč fantov do homoseksualnosti. Meniva, da dekleta homoseksualnost bolje sprejemajo zaradi tega, ker močneje čustvujejo, izkazujejo čustva in se lažje postavijo v kožo drugačnega. In če se kdaj sprehodimo po hodnikih kakšne šole in tudi po ulicah, velikokrat opazimo, da se dekleta med seboj objamejo, da si izkažejo naklonjenost, pri fantih pa nikoli nisva zasledili objemanja. Še danes se dekleta vzgaja tako, da jih starši spodbujajo k izkazovanju čustev, kar pa ne velja za vzgojo fantov. Ker so dekleta bolj čustvena, tudi homoseksualnost bolje sprejemajo kot fantje.

In nazadnje, kako je s pogledom na homoseksualnost med različnimi generacijami? Kako homoseksualnost obravnavamo mi, kako jo obravnavajo naše mlajše, starejše sestre in bratje? Kako pa jo obravnavajo naši starši, dedki in babice? To so zanimiva izhodišča za nadaljnjo raziskovanje.

Albert Einstein je nekoč rekel, da pravo vrednost človeka spoznamo najprej, če preiščemo koliko in v kakšnem smislu se je rešil egoizma. To pomeni, koliko je sprejel tudi stališča in vrednote drugih. Obzorja našega sprejemanja drugačnosti so nam izoblikovali dejavniki socializacije, tako mediji, ki nas obkrožajo, kakor tudi družina, v kateri odraščamo, vera, kateri pripadamo, in okolje, v katerem se izobražujemo. Vse to nas oblikuje v osebe, kakršne smo. Vse to nas bo še oblikovalo v osebe, kakršne bomo jutri.

Čas adolescence je občutljivo obdobje za večino najstnikov, ki iščejo in oblikujejo svojo identiteto, svoj jaz. Če začutijo, da so po spolni usmerjenosti drugačni od večine vrstnikov, se ne smejo čutiti zapostavljene, krive, izobčene in slabše od drugih. Čutiti se morajo sprejete in enakovredne.

Zato je čas, da enkrat za vselej odstranimo tančice zbadanja in zaničevanja. Da odstranimo tančice diskriminacije. Tančice nasilja. Čas je, da homoseksualce sprejmemo kot sebi enake. Če to storimo sedaj, sami pri sebi, bomo enako mišljenje lahko prenesli tudi na generacije, ki

prihajajo za nami. Kajti na koncu koncev vendarle ni pomembno, kateri je spol osebe, h kateri se vsak dan vračamo. Pomembna je le ljubezen, ki jo do te osebe čutimo.

8 VIRI IN LITERATURA

8.1 KLASIČNI VIRI

Pirnar, Marta. 2006. Tok / protitok: *Konstrukcija in reprezentacija homoseksualne identitete v 20. stoletju*. Ljubljana: ŠKUC (Zbirka Lambda; ISBN 961-6085-72-7)

Potočnik, Aleš. Vajdič, Jože. 2005. *Odnos srednješolcev do pojava homoseksualnosti*. Celje

Tomc, Gregor in drugi. *Urbana plemena: Subkulture v Sloveniji v devetdesetih*. Ljubljana: ŠOU Študentska založba

8.2 ELEKTRONSKI VIRI

Dennis Carlson in C.P. Gause. 2007, 2008. *Keeping the Promise: essays on leadership, democracy and education*. Elektronski vir. Citirano 27.2.2013. Dostopno na: http://books.google.si/books?id=rFUIvLeRWIoC&pg=PA117&lpg=PA117&dq=catherine+a+lugg+elsie&source=bl&ots=RvYpK3mfDY&sig=7Q6RACgWwe8Oolop--kRH3RWLbs&hl=en&sa=X&ei=CxY-UdabG4f6sga5_IHoDg&ved=0CDYQ6AEwAg#v=onepage&q=catherine%20a%20lugg%20elsie&f=false

Kuhar, Roman. 2005. *Razkritje homoseksualne identitete*. Elektronski vir, povzeto 24.02.2013. Dostopno na spletnem naslovu:

<http://druzboslovnerazprave.org/clanek/pdf/2005/49-50/7/>

Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije (ZDPSD). 2009. *Sodobna pedagogika*. Povzeto 24.02.2013. Dostopno na: <http://www.policy.hu/takacs/pdf-lib/Sodobna2009-4.PDF>

9 PRILOGE

9.1 Priloga 1: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni! Sva Dominika Černi-Veršič in Eva Voda, dijakinji Srednje Ekonomske šole Ptuj. Delava raziskovalno nalogo z naslovom »Kako dijaki Šolskega centra Ptuj sprejemajo homoseksualnost« in pri tem potrebujeva vašo pomoč. Prosiva vas, da odgovorite na zastavljena vprašanja. Vprašalnik je anonimen in podatki bodo uporabljeni izključno za raziskovalno nalogo. Hvala vam za vašo pomoč!

SPOL: M Ž

LETNIK: _____

Pripadnik vere : DA NE

1. Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko ste se s starši pogovarjali o spolnosti.

- 1- O tem se nismo pogovarjali.
- 2- Zelo malo.
- 3- Malo.
- 4- Veliko.
- 5- Zelo veliko.

2. Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko ste se s starši pogovarjali o homoseksualnosti.

- 1- O tem se nismo pogovarjali.
- 2- Zelo malo.
- 3- Malo.
- 4- Veliko.
- 5- Zelo veliko.

3. Ste se pri pouku kdajkoli pogovarjali o homoseksualnosti?

- a) DA
- b) NE

4. Kako obravnavate homoseksualnost ?

- a) Odobravam.
- b) Ne odobravam
- c) Vseeno mi je.

5. Ali ste o homoseksualnosti enakega ali podobnega mnenja kot vaši družinski člani?

- a) DA
- b) NE

6. Ali vera po vašem mnenju vpliva na pogled o istospolonosti ?

- a) DA
- b) NE

7. Kateri par bi prej sprejeli?

- a) Lezbijki
- b) Geja

8. Ali bi sprejeli dejstvo, da bi se vaš prijatelj ali prijateljica izkazal/a za istospolno usmerjenega?

- a) DA
- b) NE

9. Ali bi z njim/njo ostali prijatelj/ica?

- a) DA
- b) NE

10. Kako bi odreagirali v naslednjih situacijah? (Ustrezno obkrožite.)

Kako bi odreagirali, če se bi v šoli po hodniku sprehodili dve osebi istega spola, ki se bi držali za roke?	Bilo bi mi vseeno.	Tega ne bi odobraval ampak ne bi storil/a ničesar.	Tega ne bi odobraval in bi jima to tudi na nek način pokazal/a.
Kako bi odreagirali, če se bi v šoli po hodniku sprehodili dve osebi istega spola in se bi poljubljali?	Bilo bi mi vseeno.	Tega ne bi odobraval ampak ne bi storil/a ničesar.	Tega ne bi odobraval in bi jima to tudi na nek način pokazal/a.
Kako bi odreagirali, če bi pred vami punca poljubila punco?	Bilo bi mi vseeno.	Tega ne bi odobraval ampak ne bi storil/a ničesar.	Tega ne bi odobraval in bi jima to tudi na nek način pokazal/a.
Kako bi odreagirali, če bi pred vami fant poljubil fanta?	Bilo bi mi vseeno.	Tega ne bi odobraval ampak ne bi storil/a ničesar.	Tega ne bi odobraval in bi jima to tudi na nek način pokazal/a.